

**ปัญหาการขาดคุณสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรณีถูกศาลต่างประเทศ พิพากษาลงโทษจำคุก
ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 6/2564¹**

คณิน อัครธรรมสิงห์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการขาดคุณสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีถูกศาลต่างประเทศ พิพากษาลงโทษจำคุกตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 6/2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ความหมาย ความเป็นมา และแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาถึงกฎหมายเกี่ยวกับ คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และศึกษาถึงข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาคณสมบัตินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยข้าพเจ้า ได้ศึกษาถึงความหมาย แนวคิด หลักการ ความเป็นมา โดยสาเหตุที่ผู้ศึกษาสนใจเรื่องนี้เนื่องจากเป็นประเด็น ที่เกิดข้อโต้แย้งในสังคม กล่าวคือกรณีคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรี ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่า ร้อยเอกธรรมนัส เคยต้องโทษจำคุกพิพากษา ในคดี กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในฐานความผิด เป็นผู้ผลิตนำเข้าหรือส่งออก หรือผู้ค้าของศาลแขวง รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้น ได้วางหลักว่า ตามมาตรา 98 บุคคลผู้มี ลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ใน การยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของ รัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วย การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ายมนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐาน ฟอกเงิน

จากคำพิพากษาดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้เกิดความไม่พอใจของบุคคลส่วนหนึ่งในสังคม เพราะเห็นว่าคำพิพากษาดังกล่าวนั้นอาจจะเป็นบรรทัดฐานที่ผิด ต่อไปในอนาคต ในกรณีที่

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการขาดคุณสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีถูกศาล ต่างประเทศ พิพากษาลงโทษจำคุกตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 6/2564 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ จานประดับ และ รองศาสตราจารย์ จุฑามาศ นิสารัตน์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กระทำความผิดในต่างประเทศเพราะหากมองว่า ตุลาการมีความอิสระไม่เกี่ยวข้องกันกับประเทศอื่นนั้น เช่นนี้หาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเคยกระทำความผิดร้ายแรงเช่น ฆ่าคนตายในต่างประเทศ ค้ายาเสพติด หรือแม้กระทั่งความผิดอื่นๆ ก็ยังสามารถสมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยได้ นอกจากนี้ก็ยังสามารถ ดำรงตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรี หรือแม้กระทั่งนายกรัฐมนตรีได้อาจจะทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจว่าจะได้คนดีเข้ามาบริหารงานประเทศ

ผู้ศึกษาพบว่ากรณีดังกล่าวก่อให้เกิดประเด็นปัญหาดังนี้ ปัญหาเรื่องการตีความของศาลรัฐธรรมนูญว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ปัญหาว่าคุณสมบัติของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไทยนั้นเหมาะสมหรือไม่ และปัญหาเรื่องกฎหมายจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ กรณีปัญหาที่ 1 เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ

ปัญหาเรื่องการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณี คดีของ ร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่าที่ว่า เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 98 (10) หมายถึงคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้นหรือไม่ โดยศาลเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา 3 บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และวรรคสองบัญญัติรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล องค์กระอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม “ดังนั้นทั้งหลักการและทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจตุลาการ จึงได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ เพื่อยืนยันหลักการความเป็นอิสระของตุลาการ และ ความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีการกล่าวถึงคำพิพากษา จึงย่อมต้องหมายถึง คำพิพากษาของศาลแห่งรัฐหรือประเทศนั้นเท่านั้น ไม่รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ” นั้น

เห็นว่าการที่ศาลในประเทศไทยนั้นไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ นั้น ขัดกับหลักกฎหมายใดหรือไม่ เพราะตามกรณีปัญหาเห็นได้ ศาลรัฐธรรมนูญไทยมองว่าหากศาลรัฐธรรมนูญไทยรับฟัง คำตัดสินของศาลในต่างประเทศนั้นย่อมทำให้ศาลขาดความอิสระ และเสียอำนาจอธิปไตยไป แต่ทั้งนี้ยังมีความเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับศาลรัฐธรรมนูญกล่าวคือ มีนักวิชาการมองว่า แท้จริงแล้วหากดูจากกฎหมายในต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักรนั้น ก็มีกฎหมายให้ศาลสามารถรับฟังคำตัดสินของศาลในต่างประเทศได้ ในกรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติ แต่ก็ยังให้สิทธิผู้ได้รับผลในการต่อสู้ถึงผลคำตัดสินของศาลในต่างประเทศเพราะแต่ละประเทศมีกฎหมาย วิธีพิจารณา รวมถึงกระบวนการที่ต่างกัน ดังนั้นศาลในประเทศไทยควรรับฟัง คำตัดสินของศาลในต่างประเทศด้วย

กรณีปัญหาที่ 2 ปัญหาว่าคุณสมบัติของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไทยนั้นเหมาะสมหรือไม่

เนื่องด้วย ปัจจุบันในเรื่องคุณสมบัติ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในประเทศไทย ถูกบัญญัติอยู่ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ พระราชบัญญัติว่าด้วยกาเลือกตั้ง เนื่องด้วยบางมาตรายังมีความไม่ ชัดเจน ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ตัวอย่างเช่น

มาตรา 98 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่ง หน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็น ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ายมนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ในความผิดฐานฟอกเงิน

โดยจากมาตรานี้ เราสามารถเห็นได้ว่ายังมีความไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาในการตีความ โดยเฉพาะ (10) ที่วางหลักว่า เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิด ฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ายมนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

แต่ในอนูนี้มีได้บอกโดยชัดแจ้งว่าต้องรวมถึงความผิดที่ได้กระทำในต่างประเทศด้วยหรือไม่ ทำให้ เกิดปัญหาตามมาและเป็นปัญหาที่คนสังคมปัจจุบันให้ความสนใจ

กรณีปัญหาที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประพฤติผิดจริยธรรมตาม ข้อเท็จจริง แม้ศาลรัฐธรรมนูญ ได้วินิจฉัยว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย และศาลควรมีอิสระไม่ ควรนำคำตัดสินของศาลอื่นมาใช้ แต่หากเป็นเช่นนั้น จะถือได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐมนตรี ขาด จริยธรรมหรือไม่ เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นตัวแทนของประชาชน ดังนั้น หากสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ขาดจริยธรรม ก็ย่อมขาดความน่าเชื่อถือ และอาจจะเป็นผลเสียต่อประเทศ คนเหล่านี้อาจจะเข้ามา กอบโกยผลประโยชน์ มากกว่าทำประโยชน์ให้แก่ดิน และหากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขาดจริยธรรมจะ มีบทลงโทษอย่างไร

ผู้ศึกษาได้เคราะห์แล้วพบว่า กรณีปัญหาเรื่องความชอบด้วยกฎหมายในการตีความของศาล รัฐธรรมนูญ วิเคราะห์ได้ว่ากรณีตามปัญหานั้น ศาลรัฐธรรมนูญตั้งประเด็นวินิจฉัยไว้ว่า “เคยต้องคำ

พิพากษาถึงที่สุด” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 98 (10) หมายถึงคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้นหรือไม่ โดยศาลเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา 3 บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี (กรม.) และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และวรรคสองบัญญัติว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล องค์กระอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม “ดังนั้นทั้งหลักการและทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจตุลาการ จึงได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ เพื่อยืนยันหลักการความเป็นอิสระของตุลาการ และความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีการกล่าวถึงคำพิพากษา จึงย่อมต้องหมายถึงคำพิพากษาของศาลแห่งรัฐหรือประเทศนั้นเท่านั้น ไม่รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

เห็นว่ากรณีปัญหาในส่วนนี้ มีทั้ง นักวิชาการที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญเลขที่ 6/2564 กล่าวคือ

โดยฝ่ายที่เห็นด้วย เช่น นายทวีเกียรติ มินะกษิตร มองว่า คำว่าเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดตามรัฐธรรมนูญมาตรา 98 วลี 10 ต้องตีความว่าเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดโดยศาลไทยเท่านั้น ไม่อาจตีความว่าเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดโดยศาลต่างประเทศด้วยเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการ

ประการที่ 1 สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อใช้อำนาจนิติบัญญัติ สิทธิในการดำรงตำแหน่งคณะรัฐมนตรีใช้อำนาจบริหารประเทศ เช่นนี้เป็นสิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐานที่ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม การจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญสามารถทำได้ก็ต่อเมื่อ มีการตรากฎหมายเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นไปตามหลักนิติธรรม ทั้งนี้ต้องไม่จำกัดสิทธิและเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 25

ประการที่ 2 หลักการปกครองที่สำคัญของประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์คือหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น และไม่ถูกประเทศอื่นแทรกแซงกิจการภายในของตนโดยไม่ได้มีการทำข้อตกลงหรือยินยอม การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศหรือการตีความคำพิพากษาของศาล ต่างประเทศ มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลไทยจึงไม่สอดคล้องกับหลักดังกล่าว

ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยเช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เห็นว่าเหตุผลนี้ควรต้องมีการโต้แย้ง³ ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีหลักให้ยอมรับคำพิพากษาของศาลประเทศอื่น ในกรณีที่ศาลประเทศนั้นพิพากษาให้ลงโทษและผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษ

³ไทยโพสต์.(2564), ปริญญา โต้คดี ‘ธรรมนัส’ ศาลไม่ให้ความเป็นธรรม, สืบค้น 22 สิงหาคม 2564,

จนพ้นโทษแล้ว ทั้งนี้ เพื่อไม่ต้องมีการลงโทษซ้ำต่อการกระทำที่ถูกลงโทษไปแล้ว และกฎหมายอาญาเสพติดของประเทศไทย ก็กำหนดให้นำหลักนี้มาใช้ โดยไม่ต้องมีสนธิสัญญายอมรับคำพิพากษาระหว่างกัน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมองว่า การที่ศาลตีความไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ หากพิจารณาตามหลักความชอบด้วยกฎหมายนั้นพบว่า หลักความชอบด้วยกฎหมายถือว่า บุคคลจะกระทำการใดๆ ก็ตามจะต้องมีกฎหมายมารองรับ หากไม่มีกฎหมาย ก็จะลงโทษบุคคลผู้นั้นไม่ได้ ตามกรณีตัวอย่างศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ไม่สามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ เนื่องจากโดยปกติแล้วศาลจะใช้คำพิพากษาศาลต่างประเทศมาบังคับ จำต้องมีกฎหมายรองรับ เช่นสนธิสัญญาต่างๆ หรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ก็ต้องมีสนธิสัญญาระหว่างประเทศต่อกัน เห็นได้ว่าประเทศไทย ไม่ได้มีกฎหมาย ที่บัญญัติไว้ให้ศาลรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ดังนั้นจึงเป็นปัญหา ทำให้ศาลไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ หากเปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศสิงคโปร์ ที่รัฐธรรมนูญของเขา ได้บัญญัติว่า หากผู้ใดได้กระทำความผิดในประเทศมาเลเซีย และความผิดนั้น หากกระทำในประเทศของตนก็ถือว่าเป็นความผิด ศาลจะรับฟังคำพิพากษาของศาลประเทศมาเลเซียได้

อีกกรณีหนึ่งคือสหราชอาณาจักร แม้สหราชอาณาจักรจะไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ แต่สหราชอาณาจักรก็ยังมีกฎหมาย Police and Criminal Evidence Act

ที่มาตรา 74 ได้บัญญัติว่า ให้ดูความประพฤติและสันดานเป็นคุณสมบัติ กล่าวคือ กฎหมายนี้ มุ่งเน้นที่จะดูนิสัยและความประพฤติของผู้ที่จะมาลงสมัคร เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่รัฐต่างๆ โดยผู้ที่ จะมาสมัครจะต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะเป็นคดีในประเทศหรือต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกดำเนินคดีในต่างประเทศมีโอกาสแก้ตัวแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ต่างให้ตนเอง ได้อีกด้วย

ดังนั้นวิธีแก้ปัญหาคือ ควรบัญญัติกฎหมายให้ศาลสามารถรับฟัง คำตัดสินของศาลต่างประเทศได้ แต่ถ้าว่า ก็ต้องเปิดให้ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ สามารถ แสดงพยานหลักฐาน เพื่อแย้งกับคำตัดสินที่ตนได้รับมาได้ ตามแบบของสหราชอาณาจักร เพราะว่า การกระทำเช่นนี้ จะเป็นการทำให้ บุคคลที่ประพฤติดีชอบหรือกระทำความผิดร้ายแรงในต่างประเทศ ไม่สามารถมาสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ และการที่เปิดโอกาสให้ผู้นั้นสามารถแก้ต่างได้ ก็จะเป็นการแก้ปัญหาที่นักวิชาการวิเคราะห์ว่า กฎหมายแต่ละประเทศมีลักษณะ วิธีการนำสืบ ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

กรณีปัญหาคือคุณสมบัติของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไทยนั้นเหมาะสมหรือไม่ จากการศึกษา ผู้ศึกษามีความเห็นว่ เมื่อพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไทยนั้น อยู่ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ. ศ. 2560 และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้าพเจ้าพบว่าบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทยนั้นยังมีความไม่เหมาะสม เนื่องด้วยพหุช่องโหว่ทางกฎหมาย อันนำมาสู่ปัญหาข้อขัดแย้งในสังคม ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกันเป็นอย่างมาก

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องคุณสมบัติ ใน มาตรา 98

จากการศึกษาพบว่าหลายอนุมาตรา ในมาตรา 98 มีปัญหาให้เป็นข้อถกเถียง โดยสามารถแยกเป็นประเด็นตามอนุมาตราได้ดังนี้

ประเด็นปัญหาใน อนุ 10 โดย อนุ 10 ได้วางหลักห้ามมิให้บุคคลที่มีลักษณะดังนี้ สมควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกล่าวคือ

เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า

แต่ปัญหาที่สำคัญ ที่ผู้ศึกษาพบในอนุมาตรานี้ คือ อนุมาตรานี้บอกถึงความผิดต่างๆที่บุคคลเคยกระทำความ ทำให้ไม่สามารถสมควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นด้วย แต่ปรากฏว่า มาตรานี้มีได้บอกว่า ความผิดต่างๆที่ได้กระทำให้ขึ้น ต้องทำในประเทศไทยอย่างเดียว หรือของต่างประเทศด้วย

ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่ากรณีปัญหาเรื่องความชอบด้วยกฎหมายในการตีความของศาลรัฐธรรมนูญนั้น สามารถสรุปได้ว่า

ศาลตีความชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่เหมาะสม เนื่องด้วยกฎหมายไทยไม่ได้บัญญัติ ให้ศาล สามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ ทำให้ศาลไทยจึงไม่สามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลประเทศออสเตรเลียได้ ซึ่งแตกต่างกับประเทศอื่นที่ใช้ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับเรา เช่นสหราชอาณาจักร แม้สหราชอาณาจักร จะมีอำนาจอธิปไตย และหลักความเป็นอิสระของศาลเหมือนกับศาลในประเทศไทย ก็ตาม ศาล สหราชอาณาจักรนั้นไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ แต่ศาล ในสหราชอาณาจักรนั้นสามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ในกรณีที่ ผู้นั้นกระทำความผิดในต่างประเทศและถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในส่วนของเรื่องคุณสมบัติ กล่าวคือแม้ ผู้ใดต้องโทษคำพิพากษาต่างประเทศให้จำคุก ก็อาจจะขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือข้าราชการต่างๆ ในสหราชอาณาจักรได้นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์พบว่า ในประเทศสิงคโปร์รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ให้ศาลรับฟังคำพิพากษาของศาลในประเทศมาเลเซียในกรณีที่เป็นการความผิดชนิดเดียวกัน

กรณีปัญหาว่าคุณสมบัติของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไทยนั้นเหมาะสมหรือไม่ สามารถสรุปได้ว่า จากกรณีปัญหาก่อนที่ว่า บุคคลสามารถสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ เพราะศาลไม่รับฟังคำตัดสินของศาลต่างประเทศนั้น ก็อาจจะกล่าวได้ว่า ปัญหาหลักของเหตุการณ์นี้ มาจากความหละหลวม และช่องโหว่ทางกฎหมาย ในเรื่องของคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่บัญญัติไว้ในประเทศไทย

กล่าวคือ แม้จะมีบทบัญญัติกำหนดให้ บุคคลจะมาสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องไม่เคยกระทำความผิด ตามบทต้องห้าม แต่ทว่า ก็ไม่ได้ระบุโดยละเอียดว่า ต้องเป็นการกระทำความผิดในประเทศ

และรวมถึงต่างประเทศด้วยหรือไม่ ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดในต่างประเทศ ยังอาศัยช่องว่างตรงนี้ มาสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทยได้อีก ทำให้ภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยเสื่อมเสียเป็นอย่างมาก และหากบุคคลผู้นั้นได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เขาจะมีความผิดใดๆ ได้หรือไม่ ก็ต้องไปว่ากันตามเรื่องจริยธรรมต่อไป

กรณีปัญหาเรื่องจริยธรรมของสมาชิก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามารถสรุปได้ว่า ในประเทศไทย มีบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็น ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการพ.ศ. 2563 และ มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. 2561

แต่ทว่าบทบัญญัติเหล่านี้มีปัญหา ตรงที่มีได้กำหนดให้ ความผิดด้านจริยธรรมนั้น รวมถึงการกระทำในอดีต เพราะมุ่งเน้น ถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งอยู่เท่านั้น ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดอาญาในต่างประเทศ อาจจะไม่โดนความผิดด้านจริยธรรมเลย ดังนั้นจึงควรแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้รวมถึงการกระทำในครั้งอดีตด้วย เพื่อรักษามาตรฐานและความน่าเชื่อถือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

จากการศึกษาทั้งหมดผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เห็นสมควรบัญญัติกฎหมาย ให้ศาลสามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ ตามแบบของสหราชอาณาจักร ในกรณีที่ผู้นั้นกระทำความผิดในต่างประเทศและถูกศาลพิจารณาให้ต้องโทษจำคุก โดยให้โอกาสผู้นั้นสามารถแก้ตัวได้ ตามพยานหลักฐาน สาเหตุก็เพราะว่า เนื่องด้วยแต่ละประเทศลักษณะกฎหมายแตกต่างกันไปตามแต่ประเพณี เช่นบางประเทศมีความผิดเกี่ยวกับเพศที่สาม แต่ประเทศไทยไม่มีความผิดเกี่ยวกับเพศที่สาม กรณีเช่นนี้หากผู้นั้นต้องโทษจำคุกในต่างประเทศ ต่อมาผู้นั้นมาสมัครดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในไทย ศาลก็สามารถรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ และให้โอกาสผู้นั้นแก้ตัวถึงสาเหตุที่ต้องโทษจำคุก หากเห็นว่าคดีดังกล่าวไม่เป็นความผิดเมื่ออยู่ในประเทศไทย ก็ให้ผู้นั้น มีสิทธิ์ในการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ แต่ในทางกลับกัน หากพบว่าความผิดนั้นเป็นความผิดที่หากถือว่ากระทำในไทยก็เป็นความผิดเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ผลิตยาเสพติด เป็นนายหน้าค้าประเวณี เช่นนี้ ศาลก็จะได้ตัดสินคดี ไม่ให้ผู้นั้น สามารถสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้

2. เห็นควรแก้กฎหมายในรัฐธรรมนูญ ในส่วนของการกำหนด คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 98 (10) ที่วางหลักว่า

เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่า

ด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใน ความผิดฐานฟอกเงิน

เนื่องด้วยมาตราดังกล่าวเป็นบ่อเกิดสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังนั้นมาตรานี้จึงสมควรแก้ไขใน ส่วนการกำหนดการขาดคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิก สภาราษฎรในไทย ให้รวมถึงความผิดที่ได้กระทำความ ในต่างประเทศด้วย เช่นนี้จะเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ศาล รัฐธรรมนูญไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

กล่าวคือหากเราแก้ไขบทบัญญัติมาตราดังกล่าวแล้ว ก็จะเป็นการลดปัญหาการถกเถียงกันในสังคม ว่าศาลควรจะรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศหรือไม่ เพราะบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่นั้น บอกชัดเจนว่า การขาดคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้รวมถึงผู้ที่ต้องโทษจำคุกในต่างประเทศด้วย ซึ่งมีความชัดเจนในตัวเองอยู่แล้ว ดังตัวอย่างเช่นในประเทศสิงคโปร์ ที่มีบัญญัติในรัฐธรรมนูญในส่วนของ คุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่าต้องไม่มีการต้องโทษจำคุก ในความผิดที่ได้กระทำในประเทศ สิงคโปร์และในประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์ ได้กำหนดชัดเจน ทำให้ไม่เกิดปัญหา อย่างในประเทศไทย

การแก้ไขมาตรา 98 (10) ช่วยแก้ไขปัญหาคำพิพากษาความเหมาะสมของกฎหมาย กล่าวคือในเรื่องของความ เหมาะสมของกฎหมายนั้น จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันมาตรา 98 (10) เป็นช่องโหว่ทางกฎหมาย ที่ ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดในต่างประเทศและเคยต้องโทษให้ถูกจำคุก ยังสามารถมาสมัครเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า กฎหมายในเรื่องของ คุณสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร แต่หากเราได้แก้ไขในส่วนของมาตรา 98 (10) ให้รวมถึงผู้ที่เคยกระทำความผิดในต่างประเทศและต้องโทษจำคุก มิให้มีสิทธิ์สมัครสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในไทยได้ จะทำให้กฎหมายของไทย เหมาะสม และดูมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นการแก้ไขกฎหมายในมาตรา 98 อนุ 10 จึงทำการแก้ไขในส่วนช่องโหว่ทางกฎหมาย ไม่ให้ใครหาช่องโหว่ทางกฎหมาย ในการอาศัยช่องทางมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ และให้กฎหมาย ทันสมัยเทียบเท่าประเทศอื่น

ในส่วนของความเหมาะสมของกฎหมายในเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีที่ว่า ผู้ที่เคยกระทำความผิดให้ต้องโทษจำคุกที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง แต่กฎหมายของไทย ให้โอกาสผู้นั้น สามารถมีสิทธิ์สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ เมื่อผู้นั้นพ้นโทษจำคุกแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี กฎหมายในส่วนนี้จำเป็นต้องแก้ไขหรือไม่ ข้าพเจ้ามีข้อเสนอว่า ไม่จำเป็นต้องแก้ไขในส่วนนี้

เนื่องจากหากพิจารณาแล้ว กรณีที่ให้โอกาสผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกและพ้นโทษเป็นเวลา 10 ปีมีสิทธิ์ สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยนั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ซึ่งเรา

ควรจะให้โอกาสคนที่เคยกระทำผิดพลาด ได้มีโอกาสแก้ตัว อันถือเป็นสิทธิเสรีภาพที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเมื่อมองถึงในกฎหมายต่างประเทศ เช่นของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศแคนาดาจะเห็นได้ว่า กฎหมายของพวกเขาก็ได้บัญญัติให้โอกาสผู้ที่เคยต้องโทษพิพากษาให้จำคุก และเมื่อพ้นโทษจำคุกเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีสิทธิ์สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศตนเอง ดังนั้นถือว่า ในส่วนนี้เหมาะสมแล้ว

3. การแก้ไขมาตรา 98 (10) ถือเป็นการแก้ปัญหาเรื่อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยขาดคุณธรรมและจริยธรรมด้วย กล่าวคือจากการศึกษาทั้งหมด ผู้ศึกษาพบว่า แม้ในประเทศไทย จะมีกฎหมายเกี่ยวกับ คุณธรรมและจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยก็ตาม แต่กฎหมายเหล่านั้นก็มุ่งที่จะมีผลบังคับกับกรณีที่สูงขึ้น ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น มิได้ผูกพันถึงเรื่องในอดีต ซึ่งหากเราแก้ไขมาตรา 98 (10) ก็จะเป็นการแก้ไข การขาดคุณธรรมและจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย เพราะถือว่า เป็นการคัดกรอง ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยว่าผู้นั้นต้องไม่เคยกระทำความผิดร้ายแรง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้รับการพิพากษาในประเทศไทยหรือต่างประเทศ

ดังนั้น หากเราแก้ไขที่มาตรา 98 อนุ 10 ในส่วนของคุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็ย่อมทำให้ผู้ที่กระทำความผิดในต่างประเทศ ไม่สามารถสมัครมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ ดังนั้นหากเป็นเช่นนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ไข บทบัญญัติเรื่องจริยธรรมคุณธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะถือว่าบุคคลดังกล่าวไม่สามารถมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยได้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมาคำนึงถึงด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพราะถือเป็นการคัดกรองบุคคล ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย ไปในตัวนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

ไทยโพสต์.(2564), ปริญา'ได้คดี'ธรรมนัส' ศาลไม่ให้เป็นรัฐมนตรี, (สิงหา 2564), จาก

<https://www.thaipost.net/main/detail/102461>.